

Geachte wethouder sport Michiel Bunnik,
Geacht College,

Op 28 december 2022 heeft u ons gevraagd te adviseren over een reactie op de motie Level Playing Field d.d. 6 oktober 2021. Een destijds unaniem door de Gemeenteraad aangenomen motie. Wie is er geen voorstander van een level playing field in de vertaling van een eerlijk speelveld? Maar wat is een gelijk speelveld en naar een hoe groot en hoe breed speelveld wil je kijken?

Uw adviesaanvraag van 28 december 2022:

Hoe kan het College reageren op Motie Level Playing Field? Met als verdiepende vragen:

- 1. Welke elementen spelen een rol als het gaat om een 'gelijk speelveld'?*
- 2. Heeft een 'gelijk speelveld' alleen betrekking op de manier waarop sportverenigingen hun accommodatie gebruiken (eigendom of huur) of gaat het verder?*
- 3. Wat zou de gemeente moeten doen om meer inzicht te verkrijgen in het 'speelveld', om zo te kunnen bepalen of er sprake is van een 'gelijk speelveld'?*
- 4. De in de motie gemaakte opmerking over sportief ondernemerschap.*
- 5. Hoe kan er een link gelegd worden met de in 2023 op te stellen sportnota?*

Advies Goudse Sportraad d.d. 8 maart 2023

Het vertrekpunt

Het vertrekpunt van de Goudse Sportraad: voor een duurzaam gezonde, vitale, toegankelijke en verbonden Goudse samenleving is sport van algemeen maatschappelijk belang. Dat alle Gouwenaars uiteindelijk (kunnen) voldoen aan de beweegrichtlijnen is in het kader van de advisering voor de Goudse Sportraad een beoogde ambitie. Voorwaardelijk hiervoor is een breed toegankelijk sportaanbod met gezonde sportaanbieders, goed bewegingsonderwijs en een aantrekkelijk openbaar gebied voor (gezamenlijke) sport- en beweegactiviteiten.

We constateren dat het sportlandschap (zijnde totaal van sportorganisaties, zelfstandige ondernemers, het gemeentelijk sportbedrijf, maar ook bijvoorbeeld fysiotherapiepraktijken die zich bezighouden met sport en bewegen) in beweging is. Er ontwikkelt zich nieuw sportaanbod (denk aan padel, calanathic, hyrox), er zijn nieuwe aanbieders(vormen). En er wordt voor specifieke doelgroepen steeds meer gericht aanbod gecreëerd zoals walking varianten, parkinson boksen, aanbod voor daklozen, diabetespatiënten, obesitas of jeugd met autisme. En er ontstaan meer mengvormen, samenwerkingsverbanden en sociaal ondernemerschap. Sportaanbieders gaan een rol spelen bij de invulling van het bewegingsonderwijs, naast het al langer bestaande gedeelde gebruik van gemeentelijke sportfaciliteiten.

Omdat:

- de omvang van het aanbod (van een faciliteit tot meerdere begeleide sportmomenten per week);
- de kwaliteit;
- de organisatie die erbij komt kijken;
- de faciliteiten die nodig zijn;
- de kosten die eraan verbonden zijn;
- het externe toezicht en eisen via een sportbond of brancheorganisatie of niet;
- de tarieven voor deelnemers en de mate van doorberekenen van kosten;
- de inzet van vrijwilligers en/of betaalde krachten;
- het ledenaantal van enkele deelnemers tot meer dan 1000 leden;

- gesport wordt in het openbaar gebied tot zelf een accommodatie moet worden beheerd;
- de aanwezigheid van supporters en tegenstanders voor competitie of niet;
- de bereikte leeftijdsgroepen (kinderen, jongeren en/of volwassenen)
- het bereik van specifieke doelgroepen, inclusief of exclusief, of niet;
- de breedte van het aanbod (uitsluitend een sportmoment tot verenigingsleven);
- et cetera

zo uiteen loopt is sportaanbieders met elkaar vergelijken moeilijk.

Belangrijk uitgangspunt Een investering in sport verdient zichzelf terug! Zie onderstaande berekening van de SROI (= social return on investment). Van algemeen maatschappelijk belang vinden wij dat **de middelen die uitgegeven worden aan sportparticipatie (per inwoner) zo effectief mogelijk bijdragen** aan een duurzaam gezonde, vitale, toegankelijke en verbonden Goudse samenleving. Dit moet leidend zijn bij het maken van keuzes voor besteding van sportgelden. Een veelzijdig en kwalitatief sportaanbod is daarbij een voorwaarde om zoveel mogelijk Gouwenaren duurzaam in beweging te houden en krijgen.

Definities van een level playing field

- a. De definitie van Wikipedia
 - Het **level playing field** is een rechtvaardigheidsprincipe, waarbij niet noodzakelijk is dat elke speler evenveel kansen heeft om te slagen, maar wel dat alle spelers het spel spelen volgens dezelfde regels.
 - Een metaforisch speelveld is vlak als externe factoren geen invloed hebben op de mogelijkheid voor de spelers om het spel te spelen in complete eerlijkheid.
 - Handicap, zoals in sport gebruikt wordt, kan worden gezien als het tegenovergestelde concept, hierbij zijn er ongelijke regels om beide spelers gelijke kansen te geven.
- b. De definitie uit CPB document d.d. oktober 2003 "Equal rules or equal opportunities? Demystifying Level Playing Field." Onderscheidt twee interpretaties:
 - **Gelijk speelveld in termen van regels:** alle regels zijn hetzelfde: twee bedrijven in een gelijke situatie worden gelijk behandeld. Dezelfde niet discriminerende regels zijn van toepassing.
 - **Gelijk speelveld in termen van uitkomst:** alle bedrijven met dezelfde kenmerken en gelijke regels hebben een gelijk verwacht eindresultaat. Wanneer bedrijven niet dezelfde kenmerken hebben, kan de overheid een gelijk speelveld creëren in termen van uitkomst door een concurrentienadeel te compenseren.

Motie Level Playing Field

De motie Level Playing Field gaat in de ogen van de Goudse Sportraad over de vraag of de publieke middelen in de huidige situatie eerlijk verdeeld worden (volgens het principe van gelijk speelveld in termen van regels voor aanbieders in een gelijke situatie), maar ook over het gelijke speelveld in termen van uitkomst (zowel bijdrage aan de sportparticipatie in Gouda als aan de kwaliteit van het aanbod).

Transparantie

Bij het maken van beleid waarbij een Level Playing Field wordt nagestreefd moet volgens de Goudse Sportraad begonnen worden met transparantie. Transparantie over waar publieke middelen, in de vorm van geld of dienstverlening of anderszins met welk doel aan worden besteed. Met daarbij benoemen op welke van de twee principes van Level Playing Field de beleidsbeslissing is genomen bij de inzet van publieke middelen. Verhelder en onderbouw wanneer de inzet van publieke middelen niet voor iedere sportaanbieder in een gelijke situatie op dezelfde manier beschikbaar zijn. Is er sprake is van een zodanig algemeen belang dat een afwijkende behandeling ten opzichte van andere sportaanbieders in gelijke situaties wordt gerechtvaardigd? En op welke fronten?

Ons advies voor vervolgstappen:

- Maak het speelveld van sportaanbieders in Gouda en hun bijdrage aan het sportaanbod zichtbaar. En geef aan als, en zo ja hoe zij worden ondersteund, als dat niet voor alle sportaanbieders geldt om inzichtelijk te maken waar er mogelijk geen gelijk speelveld is.
- Een level playing field is direct relevant en meetbaar te maken binnen een sporttak doordat je dan over sportaanbieders in een gelijke situatie kunt spreken. Kijk daarom allereerst op sporttak niveau zowel binnen Gouda als bij de directe concurrenten in de gemeenten om ons heen (Moordrecht (Zuidplas), Reeuwijk (/Bodegraven), Haastrecht (Krimpenerwaard) als je aan een gelijk speelveld wilt werken.
- Maak het algemeen maatschappelijk belang als het gaat om sportparticipatie en de ambities die de gemeente op dit gebied heeft expliciet.
Denk bijvoorbeeld bij de verhuur tegen een maatschappelijk tarief. Biedt, aansluitend op de landelijke lijn, dit aan bij sportaanbieders als zij met laagdrempelig aanbod een wezenlijke bijdrage leveren aan het sportaanbod, dat niet in een vervangend vergelijkbaar aanbod (zie hierboven bij omdat ...) is te realiseren. Het daarbij formuleren van randvoorwaarden helpt

bij het afbakenen van de groep maatschappelijk huurder vanuit algemeen belang of een huurder tegen een markttarief. Mogelijke randvoorwaarden: een waarborg voor kwaliteit (via lidmaatschap van een sportbond NOC*NSF of vergelijkbaar zoals in Den Haag gebeurd kregen wij als informatie bij het driehoeksoverleg), geen winstoogmerk hebben, et cetera.

Naast naar gebruikers is een heldere formulering en daarmee mogelijk toets van algemeen belang ook van belang naar andere verhuurders in de markt als die vergelijkbare accommodatie voor de betreffende sportaanbieders aanbieden.

- Omschrijf de principes waarop beleid wordt afgewogen door de gemeente Gouda in termen van gelijk speelveld van regels versus gelijk speelveld in termen van uitkomst voor sportaanbieders in een gelijke situatie.
- Wees alert op de mate waarin er een concurrerende situatie bestaat tussen en binnen de sportaanbieders categorieën en sporttakken.
- Werk in de sportnota ambities uit waarin het gehele speelveld van sportaanbieders en naar sport geleidende organisaties een rol kan pakken en waarin aandacht is voor invulling van de randvoorwaarden die er per categorie van sportaanbieders nodig zijn om leiderschap te kunnen (blijven of gaan) pakken en formuleer acties rond die randvoorwaarden vanuit een level playing field. Investerings in structureel behoud en vergroten van het aanbod verdienen ons inziens hierbij de voorkeur boven tijdelijke initiatieven zonder duurzame doorloop. Goede monitoring van initiatieven voor sportstimulering op effectiviteit is dan bijvoorbeeld ook van belang. Zorg voor meetbaarheid van het effect. Start o.a. met een nulmeting; welke aanbieders zijn er, met wat voor aanbod en voor wie naar leeftijds- en doelgroep. En kijk terug naar wat eerder goed ging of niet en waarom en neem dat mee.

Aanvullende overwegingen

Bij het inlezen en de ontmoetingen tussen juni 2022 en februari 2023 heeft de Goudse Sportraad veel gehoord wat er speelt in de Goudse sport. Veelal had dit raakvlak met de Motie Level Playing Field, welke op hoofdlijnen vertaald zijn in bovenstaand advies.

Specifieke geluiden die we gehoord hebben zetten we onderstaand toch graag op een rij:

- Zorg voor een level playing field door bij verhuur (velden, gebouwen, kleedkamers, zalen) aan te sluiten op de gebruikelijke tarieven voor die sporttak in de directe omgeving; de directe concurrentie van sportaanbieders in een gelijke situatie. Er zijn onderzoeken zoals van Mulier Instituut in 2022 in onze omgeving hiervoor beschikbaar.
- Een Level Playing Field gaat ook over:
 - duurzaamheid (denk aan LED verlichting bijvoorbeeld als je de eigen energienota betaald - daar zijn nog verschillen tussen verschillende gemeentelijke accommodaties wat direct invloed heeft op je kosten en kwaliteit van de verlichting. De huurprijs wordt daarbij niet beïnvloed door de mate van duurzaamheid/kwaliteit).
 - toegankelijkheid (zoals bewegwijzering, parkeervoorzieningen, veilige route naar en op de accommodatie, toegankelijkheid voor mindervaliden)
 - promotie van een sport of sportaanbieders met de organisatie van evenementen via/door/met hulp van het gemeentelijk sportbedrijf, waaronder ook clinics, kennismakingsactiviteiten (incl. hiervoor contact leggen met onderwijs / Brede School of gesubsidieerde activiteiten voor bepaalde doelgroepen). De mate van aandacht geven aan evenementen / activiteiten van alle sportaanbieders zelf inclusief het sportbedrijf als sportaanbieder. Transparantie over hoe hierin keuzes worden gemaakt en/of sportaanbieders hierop kunnen inhaken is wenselijk om een gelijk speelveld te borgen.
 - gelijke behandeling ten opzichte van aanbieders in een gelijke situatie in een breder speelveld zoals bijvoorbeeld maatschappelijke huurders van gemeentelijk onroerend goed voor zaken die hierin gemeenschappelijk zijn zoals tegemoetkoming in energielasten en indexering huur waarover we n.a.v. het winterplan een advies over gaven.

- transparantie over de huurprijzen en hieronder begrepen diensten / faciliteiten / nutsvoorzieningen, rechten en verplichtingen over en weer. Wij zien hier grofweg een wezenlijk verschil tussen binnen- en buitensport. M.b.t. dit punt is ons advies om in overleg met de huurders een basisniveau vast te stellen en hier in een overgangperiode zoveel mogelijk naar toe te werken zodat er sprake is van een level playing field. Door de diensten component te kapitaliseren kun je mogelijk ook de right to challenge stimuleren.
- Formuleer een hardheidsclausule. Zoals wanneer (tijdelijk) minder huur in rekening wordt gebracht of een sportactiviteit of uitvoerder direct gesubsidieerd wordt. Wees ook hier transparant wanneer / op wie het wordt toegepast en via de hardheidsclausule dus waarom. Dit leidt tot een verstoring van een gelijk speelveld, maar mits iedereen hier een beroep op kan doen, uit te leggen en te rechtvaardigen. Recente voorbeelden: Donk (volgens reactie SPORT.GOUDA op artikel AD zomer '22) en Verzetsmuseum (als ook een maatschappelijke huurder).
- Wees ook transparant over de kostendekkende / marktconforme tarieven voor sportaanbieders die niet aan de definitie van algemeen maatschappelijk belang beantwoorden zodat ze in een gelijk speelveld komen met aanbieders in een gelijke situatie. Zeker als het in dezelfde sporttak is.

Tot slot

In de adviesaanvraag naar aanleiding van de motie spelen nog drie specifieke onderwerpen.

1. Sportief ondernemerschap

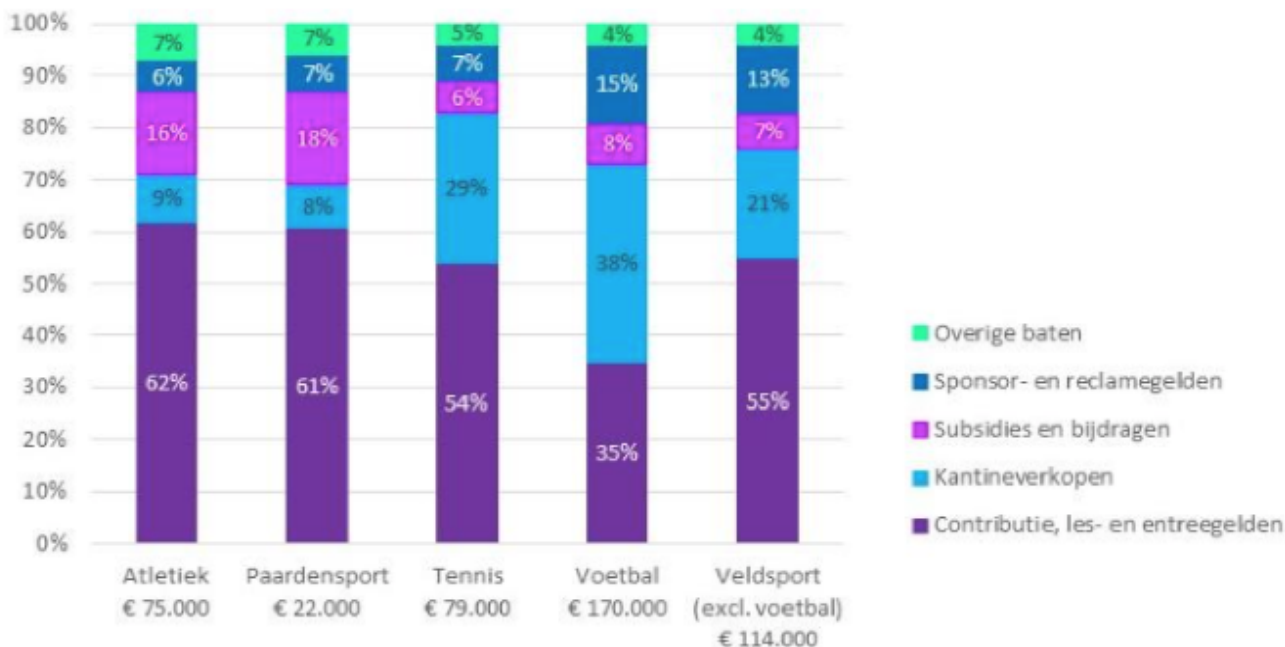
We hebben gekeken naar "sportief ondernemerschap" zoals genoemd in de motie. Is er een directe relatie tussen een niet kostendekkende huur en de mate waarin de vereniging of sportaanbieder ondernemer is in de zin van zich inspannen om kosten te drukken te vinden zoals de motie aangeeft? Dat lijkt geen onlogische gedachte. Maar hierin wordt onder meer voorbijgegaan aan de overige kosten zoals voor een eigen clubgebouw, onderhoud (van schoonmaak tot reparaties en vervangen), energielasten en belastingen, bondskosten, spelmateriaal, opleiding, (vrijwilligers)vergoedingen et cetera. En de mate waarin kosten doorberekend kunnen worden aan de klanten of bij een vereniging de leden. Het contributie niveau binnen de sportsector (concurrentie) en de financiële draagkracht van de klanten/leden spelen hierbij een belangrijke rol.

Vrijwilligers

Bij verenigingen, die veelal maatschappelijk huren, zijn de allerbelangrijkste bijdrage in het drukken van de kosten de vrijwilligers. De investering van hun onbezoldigde tijd en kunde in de vereniging zijn goud waard. Zonder deze inzet, d.w.z. vrijwilligers vervangen door betaalde krachten, zou dit sportaanbod onbetaalbaar worden en/of uitgekleeft worden tot een minimale beweegactiviteit of slechts een faciliteit. Kun je van hen vragen om naast hun vrijwillige inzet voor de club en meestal ook betalen van contributie zich ook nog in te spannen om extra baten te verwerven?

Onderzoek CBS

Uit onderstaande grafiek van het CBS blijkt dat maatschappelijke huurders zoals voetbal en andere veldsporten zich ook nog inspannen voor het verwerven van extra baten. Volgens de toelichting van Tien Organisatieadvies op deze grafiek zijn paardensport en tennis hierbij in Nederland private ondernemingen en dus meestal geen maatschappelijke huurders.

Grafiek 2. Gemiddelde baten per sportclub 2018. Bron: CBS. Bewerking: Tien organisatieadvies

Er is dus wel degelijk sprake van sportief ondernemerschap bij maatschappelijke huurders in de sport waardoor leden onder de kostprijs, die al laag is door vrijwilligersinzet, kunnen sporten.

2. Positie hockeyvereniging

Directe aanleiding voor de motie was de situatie bij GHMC. Zij huren 2 hockeyvelden van de gemeente en hebben een veld sinds een aantal jaren in eigen beheer via een voor dit doel door hen opgericht SKG. Toen aantrekkelijk, maar de situatie is veranderd. GHMC zou nu meer huur moeten betalen aan SKG voor het veld, dan als zij datzelfde veld weer zouden gaan huren van de gemeente.

De Goudse Sportraad is geen individuele belangenvertegenwoordiger. Daarbij hebben we onvoldoende kennis van de historische achtergrond van de destijds gemaakte keuze bij de hockeyvereniging (en ook AV Gouda die in de motie wordt genoemd; tennis is landelijk gebruikelijk dat banen in eigen beheer zijn). Voor Gouda gaven wij het belang om een divers sportaanbod te hebben al aan. Waarbij hockey een vereniging is met een aanzienlijk aantal (jeugd)leden en dus wezenlijk bijdraagt in het in beweging brengen en houden van Gouwenaren. Ons advies is dan ook om in goed overleg tussen de gemeente en de hockeyvereniging en met een transparant resultaat een oplossing te vinden.

3. Accommodatiefonds

In de motie wordt een link gelegd met het accommodatiefonds waarvoor vanaf 2023 middelen voor ter beschikking zijn gesteld. Wij hebben voor het formuleren van spelregels, voor dit fonds en ook andere regelingen/fonds, meegegeven aan de gemeente een level playing field hierbij te bewaken. De concept spelregels hebben we nog niet voor advies ontvangen en dus verder niet meegewogen in dit advies.

Deze adviesaanvraag was niet gemakkelijk te beantwoorden. We hopen met onze input, en de eerder in oktober '22 gedeelde overdenkingen op dit onderwerp, een bijdrage te leveren aan het behouden en verder ontwikkelen van een divers, duurzaam en kwalitatief goed sport- en beweegaanbod in een gelijk speelveld voor aanbieders in een gelijke situatie. Om van daaruit met elkaar zoveel mogelijk Gouwenaren duurzaam en met plezier in beweging te brengen.

De Goudse Sportraad, 8 maart 2023/levelplayingfield adviesaanvraag